

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – En ny ramstrategi för flerspråkighet"

KOM(2005) 596 slutlig

(2006/C 324/24)

Den 22 november 2005 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 6 september 2006. Föredragande var An Le Nouail-Marlière.

Med anledning av kommitténs mandatperiodskifte beslutade plenarförsamlingen att ta ställning till detta yttrande under plenarsessionen i oktober, och utnämnde An Le Nouail-Marlière till huvudföredragande i enlighet med arbetsordningens artikel 20.

Vid sin 430:e plenarsession den 26 oktober 2006 antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 105 röster för, 1 röst emot och 5 nedlagda röster.

1. Slutsatser

1.1 EESK rekommenderar följande:

- Att kommissionen tydligt informerar *medlemsstaterna* om *de band som bör knytas eller de kompletterande åtgärder som bör vidtas inom de nationella planerna* och klargör att flerspråkigheten eller mångspråkigheten är ett möjligt bidrag till EU:s politiska och kulturella integration och en spridare av förståelse och social acceptans.
- Att *variationen i utbudet* inom undervisningen diskuteras på EU-nivå i syfte att uppnå resultat på lång sikt och att den potentiella kunskapsreservoaren inte begränsas till ett litet antal språk.
- Att *all användning av flera språk inom yrkeslivet, kulturen, politiken, forskningen och samhället gynnas och uppmuntras*.
- Att *de sakkunniga som anlitas inte endast skall vara specialister på samhälls- eller vetenskapliga områden* utan även inbegripa lingvister, tolkar, översättare, lärare och språkkonsulter.
- Att *nuvarande generation* av unga vuxna och ungdomar på ett lämpligt sätt och i högre grad skall beaktas i riktlinjerna med hänsyn till *livslångt lärande och till deras kulturella rättigheter* då kommissionens programperiod inleds.
- Att kommissionen inte endast beaktar universitetsforskningen utan även olika insatser inom sammanslutningar som är verksamma på området och stöder medborgarinitiativ i nätverk inom det civila samhället.

2. Inledning: Sammanfattning av kommissionens meddelande

Kommissionen fastställer i detta meddelande en ny ramstrategi för flerspråkighet och bekräftar sitt engagemang för den. Meddelandet betecknas som "det första i sitt slag i kommissionens historia". Olika sidor av den europeiska politiken på detta område undersöks, och specifika åtgärder föreslås.

I meddelandet uppmanas medlemsstaterna att ta sitt ansvar och att främja språkutbildningen, språkinläringen och språkanvändningen. Ett uppmärksammat inslag är initiativet till en ny institutionell samrådsportal på 20 språk.

Kommissionen lägger i detta första politiska dokument om flerspråkighet fram en ny ramstrategi, åtföljd av förslag på särskilda åtgärder som omfattar samhället, ekonomin och relationerna med medborgarna. Kommissionen har tre mål: att uppmuntra språkinläring och främja språklig mångfald i samhället, att främja en sund flerspråkig ekonomi och att ge medborgarna tillgång till Europeiska unionens lagstiftning, förfaranden och information på deras eget språk. Kommissionen erinrar om att man vid Europeiska rådet i Barcelona år 2002 betonade nödvändigheten av att främja språkundervisning av minst två främmande språk, och uppmanar därför medlemsstaterna att anta handlingsplaner för flerspråkighet, att förbättra språkläroarbete, att mobilisera nödvändiga resurser för språkinläring redan från tidig ålder och att förstärka språkundervisningen genom att integrera ett främmande språk. Kommissionen påminner om att europeiska företag behöver behärska både språken i EU och de språk som våra andra handelspartner i världen talar, och att de sektorer inom ekonomin som har en språkkoppling utvecklas snabbt i de flesta europeiska länder. Kommissionen föreslår därför ett antal åtgärder för att stärka den flerspråkiga aspekten av EU:s ekonomi. När det gäller kommissionens strategi för flerspråkig kommunikation avser kommissionen att stärka den flerspråkiga

karaktären på ett flertal webbplatser och i sina publikationer genom att inrätta ett internt nätverk för övervakning av samstämmigheten av språkpraxisen i sina olika enheter. Kommissionen föreslår även att man inrättar en högnivågrupp för flerspråkighet bestående av oberoende experter som hjälper kommissionen att utvärdera de framsteg som gjorts i medlemsstaterna, att man inom överskådlig framtid håller en ministerkonferens om flerspråkighet där medlemsstaterna kan redogöra för sina framsteg på området och att man utarbetar ett nytt meddelande i vilket ett övergripande tillvägagångssätt för flerspråkighet i Europeiska unionen utvecklas.

3. Allmänna kommentarer

3.1 EESK välkomnar detta initiativ och noterar att ramstrategin betecknas som "ny" och meddelandet som "det första politiska dokumentet om flerspråkighet". I detta hänseende är de många hänvisningar som ges till den förra ramstrategin inte tillräckliga ⁽¹⁾ för att ge en klar bild av den aktuella situationen. Kommittén ser gärna att kommissionen sammanfattar vad man förväntar sig av denna nya ramstrategi, både när det gäller dess mervärde och dess relativa genomslagskraft. Kommer det att genomföras någon konsekvensanalys i enlighet med det interimistionella avtalet mellan kommissionen och EESK ⁽²⁾ och inom ramen för förenklingen av lagstiftningen och styresformerna? Kommittén påpekar att meddelandet i sig kanske inte kan få medlemsstaterna att godkänna program som dessutom inte är obligatoriska. Även om det är rådet som har begärt denna ramstrategi innebär den att både medlemsstaterna och unionen måste genomföra en harmonisering för att optimalt utnyttja eventuella anslagna resurser. En sådan harmonisering kan enbart genomföras om man klart känner till de åtgärder som medlemsstaterna och EU redan har vidtagit.

3.2 Kommissionen "bekräftar sitt engagemang"; kommittén noterar att det alltså finns ett engagemang från kommissionens sida sedan tidigare. EESK konstaterar att kommissionens interna praxis vad gäller flerspråkighet inte är helt tillfredsställande vare sig inom kommissionens enheter eller i kommissionens förbindelser med omvärlden.

3.3 Kommittén konstaterar problem med och en brist på likabehandling mellan å ena sidan institutionerna och å andra sidan det europeiska civila samhället i alla dess former (den självständiga sociala dialogen och den civila dialogen). Alla promemorior, studier och dokument som kan användas och behövs vid utarbetandet av och samrådet och diskussionerna om gemenskapslagstiftningen produceras och finns tillgängliga i oproportionerligt hög grad på engelska. Detsamma gäller för fler och fler interna sammanträden och möten som anordnas av kommissionen. Alltså måste kommissionens sakkunniga, när de företräder det civila samhället i Bryssel, tala även engelska. Dessutom finns många av de statistikstudier och kvalitativa studier som föreliggande yttrande hänvisar till enbart att tillgå på engelska. ⁽³⁾

3.4 Ibland finns dokument inte tillgängliga på det språk som institutionernas föredragande eller de aktörer som vanligen rådfrågas har som modersmål, vilket innebär att man inte alls respekterar enandet kring EU-institutionernas tre arbetspivåspråk. Detta gäller både i den institutionella och i den informella kommunikationen. Det är värt att påpeka att detta gör det lätt att utestänga ett visst antal aktörer från diskussionerna som blir allt fler. Det är därför inte förvånande att olika statistiska undersökningar visar att de intervjuade personerna föredrar att studera på engelska eftersom detta språk anses vara det som ger bäst utdelning i allt fler sammanhang av avgörande betydelse. Det är just detta som har fått flera generationer av föräldrar och regeringar att välja engelska som inlärningsspråk vilket har lett till den situation vi har i dag.

3.5 I bilagan till meddelandet nämns för övrigt att det främmande språk som talas mest inom EU inte är det språk som de flesta EU-invånare har som modersmål. Detta språk skulle talas ("skulle" talas eftersom Eurostat inte fastställer någon definition för vare sig vilken språknivå eller vilken ordkännedom som krävs för att ett språk kan anses som talat) av 47 % av de intervjuade, medan det enbart utgör modersmålet för 13 % av dem.

3.6 EESK ser detta som ett konkret hinder för medborgarnas och deras företrädares – Europaparlamentets och kommittéernas (EESK och ReK) – direkta och indirekta demokratiska medverkan i utarbetandet av den lagstiftning som berör dem. När institutionernas föredragande och företrädare för det civila samhället rådfrågas inom demokratiska och lagliga instanser eller institutioner krävs ofta en oskäligen ansträngning eller bedömning från deras sida för att förstå vad kommissionen menar. Hur kan man vara ovetande om att medborgarna vid varje tidigare tillfälle saknat faktisk tillgång till information? Detta framstår som särskilt inkonsekvent med tanke på temat för detta meddelande. För att kunna komma ifrån denna kollektiva, intellektuella och kulturella inkonsekvens och detta ekonomiska beroende, som är till förfång för det deltagande som behövs, krävs resurser och en politisk vilja.

Kommittén ser därför med tillfredsställelse på kommissionens intentioner att råda bot på dessa problem genom att skapa en kraftfullare portal. Denna rör dock flerspråkigheten och inte hela meddelandet. De mål som kommissionen strävar efter i det institutionella meddelandet om kapitlet om kommissionens relationer med medborgarna är inte tydliga; föreliggande meddelande skulle kunna uppfattas som en enkel förlängning av plan D. Att kommunicera på 20 officiella språk ändrar inte karaktären i det institutionella meddelandet som har utarbetats på grundval av beslut som medborgarna inte kan påverka, och förstärker inte i sig medborgardeltagandet.

3.7 Många observatörer påpekar att de första sidorna i institutionsportalerna eller institutionswebbplatserna kan ge sken av att portalen eller webbplatsen innehåller dokument på flera språk, men att det vid en närmare titt visar sig att det enbart finns dokument på engelska att tillgå.

⁽¹⁾ KOM(2002) 72 – KOM(2003) 449 – KOM(2005) 24 av den 2 februari 2005 – 2005/29/EG – KOM(2005) 356 – KOM(2005) 229 och 465.

⁽²⁾ Samarbetsprotokollet mellan Europeiska kommissionen och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (november 2005).

⁽³⁾ Fotnoterna 2, 12, 17, 19, 24, 25, 26, 30, 31, 32, 37 etc. i föreliggande meddelande KOM(2005) 596.

3.8 Kommittén betonar att alla språk är legitima i och med att de tillhör det mänskliga kulturarvet, och varnar för att engelskan kan bli lidande till följd av ett alltför intensivt, påtvingat utnyttjande på det tekniska området samtidigt som språkets värde på det kulturella området minskar. Detta konstaterande leder till kommitténs särskilda observationer, om språkets ställning och språkbruket, som följer nedan.

3.9 EESK konstaterar att det råder en obalans i detta antagna förhållningssätt som baseras på den ekonomiska aspekten (konsumtion, information, yrken och branscher, den kunskapsbaserade ekonomin) av flerspråkigheten. Man skulle kunna råda bot på denna obalans till fördel för mänskliga, sociala och sociologiska, kulturella och politiska värden. Om kärnan i det som skiljer människorna från djuren är talet och det utbyte mellan människor som detta leder till – vilket nämndes vid presskonferensen där detta kommissionsmeddelande presenterades – så borde man i meddelandet följaktligen beakta att det utbyte som sker mellan människor inte enbart är av handelsmässig natur eller har att göra med ett försvar av territoriet eller av de resurser som finns där. Således borde meddelandet med stöd av Unescos arbete på detta område komma med positiva rekommendationer. (4)

3.10 Kommittén ser positivt på den länk som upprättas mellan Lissabonstrategin, dess genomförande, den europeiska sysselsättningsstrategin och den nya ramstrategin, men föreslår att man i meddelandet fördjupar de nödvändiga konkreta bestämmelserna (genom ökad samstämmighet mellan arbetet i kommissionens interna enheter och generaldirektoraten (sysselsättning, kultur etc.). Kommissionen rekommenderas att noggrant informera medlemsstaterna om de förbindelser som bör upprättas och de kompletterande åtgärder som bör vidtas. EESK uttrycker tydligt att flerspråkighet eller mångspråkighet är ett möjligt bidrag till EU:s politiska och kulturella integration samt en spridare av förståelse och social acceptans. En sektorkonsekvensanalys skall redogöra för antalet och typen av anställningar som har bibehållits/skapats och vilken faktisk inverkan detta förväntas få på lönerna.

Kommittén ställer sig bakom uppmaningen till medlemsstaterna att "utarbета nationella planer för att strukturera, samordna och styra åtgärder som främjar flerspråkighet..." men menar att denna anmodan måste samordnas på europeisk nivå om man skall kunna uppnå ett resultat på lång sikt där den potentiella kompetensreserven inte reduceras till ett begränsat antal språk.

Inom ramen för "strategin för världens mest konkurrenskraftiga kunskapsbaserade ekonomi", i syfte att förhindra att EU blir offer för sina språkbarriärer, bör man anta ett övergripande synsätt när det gäller antalet språkresurser i Europeiska unionen, så att detta antal överstiger antalet tillgängliga och praktiserade språk på inre marknaden.

(4) Unescos allmänna förklaring om kulturell mångfald av den 2 november 2001 och Konventionen om skydd för och främjande av mångfalden i kulturella uttryck av den 10 december 2005 som erinrar om behovet av en språklig mångfald och uttrycksätt för att göra mångfalden och den kulturella pluralismen till oundgängliga, allmänna, oskiljaktiga och ömsesidigt beroende rättigheter. Den allmänna förklaringen om språk rättigheter som antogs i Barcelona under Världskonferensen om språk rättigheter den 6–8 juni 1996 och som undertecknades av 66 nationella och internationella icke-statliga organisationer och nätverk av jurister.

Invandrades rättighet att lära sig det nya landets språk bör åtföljas av rättigheten för dem att bevara sitt ursprungsspråk och sin ursprungskultur (5). Europeiska unionen bör se dessa språk som en extra mänsklig resurs på sin väg mot "världskonkurrensen". I vissa företag har man redan tänkt på det, men vi vill ändå påminna om att detta förhållningssätt bör gälla även arbetstagare och deras fackliga företrädare samt berörda konsumentorganisationer. Vi vill även hänvisa till lokala myndigheter som har infört konkreta åtgärder såsom mottagningsverksamhet för att integrera invandrare på de språk som är de vanligaste bland de nyligen anlända.

3.11 Ett annat ekonomiområde som bör fördjupas i meddelandet har att göra med behovet av arbetstagare och deras motivation i yrkesutövandet eller inom samrådsinstanserna, till exempel europeiska företagsråd. EESK beklagar att man i meddelandet förordar harmoniseringsprogram som inte tar hänsyn till särskilda behov. I ett meddelande av denna omfattning borde man presentera förslag på åtgärder som ger företagen och arbetstagarna möjligheter och medel att bli de första att sprida denna världens mest konkurrenskraftiga kunskapsbaserade ekonomi, med full hänsyn tagen till den sociala dialogens kompetensområde och de grundläggande rättigheterna. (6)

3.12 Kommittén konstaterar att flerspråkigheten gör EU speciellt (7). Europa är emellertid inte den enda kontinent, det enda land eller den enda politiska enhet där ett stort antal olika språk talas.

4. Några särskilda kommentarer

4.1 Diskussionerna om Europarådets stadga om regionala språk och minoritetsspråk (8) får inte tränga undan andra frågor, exempelvis följande:

a) Språkens status. Ett språk kan vara officiellt, ett arbetsspråk, ett samhällspråk, ett minoritetsspråk, ett dominerande språk, ett språk för kulturellt och vetenskapligt utbyte och handel, ett institutionellt språk, ett diplomatspråk, ett talspråk, ett yrkesspråk (hälsovård, undervisning, byggsektorn, industrin, modesektorn osv.). Den språkliga mångfald som EU förespråkar och försvarar kan endast respekteras om man lägger fram olika balanserade lösningar som kan tillämpas på samtliga dessa varianter och behov. Ett enda

(5) Punkt 1.10 i ReK:s yttrande CdR 33/2006 som antogs vid den 65:e plenarsessionen den 14 juni 2006. Föredragande: Seamus Murray.

(6) I artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna förbjuds diskriminering på grund av språk. I artikel 22 fastslås att EU skall respektera den kulturella, religiösa och språkliga mångfalden. Det finns redan exempel på tvister som uppkommit i arbetssituationer där dessa rättigheter som garanteras av den nationella lagstiftningen inte har respekterats. (General electric medical systems GEMS, dom av appellationsdomstolen i Versailles av den 2 mars 2006, Frankrike).

(7) Punkt IV.2 i meddelandet.

(8) Europarådets stadga om regionala språk och minoritetsspråk av den 5 november 1992, ratificerad av 21 medlemmar av Europarådet, av vilka 13 var EU-länder.

- förslag som eftersträvar att begränsa språkfrågan enligt slutledningen "undervisning – examen – arbete" eller "språkteknik – marknad för nya produkter – inre marknaden" skulle inte ge möjlighet att uppnå målet att varje EU-medborgare skall tala två främmande språk utöver sitt modersmål. I stället kan ett sådant förslag motverka sitt syfte och begränsa det antal språk som man behärskar eller talar inom den europeiska kulturfären. Kommittén rekommenderar att allt yrkesmässigt, kulturellt, politiskt, vetenskapligt osv. språkbruk skall tillåtas och uppmuntras på sina respektive domäner. Kommittén stöder vidare en lång rad invånarinitiativ som tagits inom det civila samhället. All muntlig eller skriftlig kommunikation som får stöd på originalspråket utvidgar det offentliga rummet för friheter, utan att den nödvändigtvis måste bli översatt eller tolkad. Frågan om hur många språk som används är alltså inte underkastad kostnaden för översättning, tolkning eller språkundervisning.
- b) Ett visst mått social makt är kopplad till förmågan att använda ett visst eller flera språk. Tillgången och spridningen av mångspråkiga inlärningsresurser avgör i viss mån social integrering eller utslagning samt materiell eller kulturell fattigdom eftersom språkkunskaper ger tillträde till samhälleliga och yrkesmässiga nätverk men framför allt till kultur och samhörighet. Att *tillhöra ett nätverk* bidrar till ökat individuellt handlingsutrymme och utgör en integrationsfrämjande faktor i nutidssamhället. Man får inte utesluta vissa befolkningsgrupper genom att skjuta garantierna för dessa mångspråkiga strävanden på framtiden, utan de bör genomföras på alla berörda samhällsnivåer, också bland utsatta och missgynnade grupper.
- c) Demokratin: Kommittén stöder strävandena att varje medborgare skall kunna tala eller använda två främmande språk utöver sitt modersmål, men hur många medborgare har i dag möjligheter att uppnå detta mål under sin livstid? För eliten inom vissa yrkesgrupper samt politiska och ekonomiska miljöer i den förra vuxengenerationen skulle redan detta mål vara svårt att uppnå inom ramen för *handlingsplanen för att främja språkinläring och språklig mångfald* för åren 2004–2006 eller *kulturprogrammet* för 2007–2013⁽⁹⁾, både på EU-nivå och på nationell nivå, men där det ambitiösa målet om "varje medborgare" bibehålls vill kommittén mäta omfattningen av strävandena. Man vet till exempel vilka främmande språk som införts i ett tidigt skede av språkinläringen. Språk som betecknas vara sällsynta eller mindre talade⁽¹⁰⁾ behärskas av färre personer eftersom studierna i dessa inleds i ett senare skede i skolan eller på universitetet. Kommittén stöder vidare rekommendationen som syftar till att skapa möjligheter för inläring av ett främmande språk i mycket ung ålder på villkor att utbudet av språk som kan studeras ses i ett övergripande perspektiv som borde vara den viktigaste punkten i meddelandet. Det handlar om framtiden och den typ av samhälle som skall överlämnas till kommande generationer.
- d) Språkens överlevnad som en del av det europeiska språkliga arvet. Det går inte ut på ett att sträva efter att ett stort antal medborgare talar ett andra eller tredje språk och att sträva efter att ett stort antal europeiska språk hålls levande i Europa och i världen. Det är inte fråga om motstridiga målsättningar men de kräver var för sig särskilda metoder och genomförandeformer. Med särskild hänsyn till detta bör kommissionens initiativ gällande normativt arbete för att göra användningen av dessa språk förenliga med ny informations- och kommunikationsteknik beakta risken för utarmning om insatserna inriktas på ett obalanserat sätt på detta speciella område⁽¹¹⁾. Kommittén rekommenderar att anknutna sakkunniga inte endast skall vara specialister på samhälleliga eller vetenskapliga områden utan även inbegripa lingvister, tolkar, översättare, lärare och språkkonsulter. Ovan nämnda deklARATIONER och konventioner från Unesco visar till exempel tydligt på att det redan nu finns alldeles för få språk på Internet med tanke på antalet språk i världen, och att denna begränsade språkanvändning påverkar kvaliteten och antalet språk när det gäller nu levande språk.
- e) Bevarandet av levande minoritetsspråk och/eller regionala och lokala språk i Europa får inte mätas i undervisningskostnader. Det finns rikligt med litteratur som ger stöd till att enas om att den intellektuella flexibiliteten möjliggör språkinläring i mycket ung ålder och att detta är gynnsamt för senare inlärningskapacitet, men dessutom ger detta genvägar till nära besläktade språk. Därför måste man på längre perspektiv inse att det inte går att upprätthålla det språkliga arvet genom att överföra det i unga år eller genom att utvidga dess domän inom den privata eller den offentliga sektorn, utan ett språk kan inte överleva om det inte talas och har en omgivning där dess offentliga och sociala existens gynnas. Det tjänar ingenting till att lära sig språk i låg- och mellanstadiet som sedan måste överges i högstadiet på grund av att fortsatt undervisning inte kan ordnas⁽¹²⁾. Den ekonomiska nyttan kan beaktas i undervisningssystemet om man inför en nödvändig övergång till andra språk och om inläringen av minoritetsspråket eller det regionala språket kan möjliggöra senare utbildning som stöd för ett andra språk. Studiet av vilka språk som är besläktade är i detta sammanhang lika viktigt som att redovisa antalet talade språk⁽¹³⁾.
- f) Närhet innebär inte bara att göra officiella eller institutionella texter tillgängliga på nätet utan även att ge EU-medborgarna möjlighet att bättre lära känna sina grannländer och de språk som talas i dessa samt att idka utbyte eftersom språket är såväl ett kommunikationsmedel som ett sätt att se på världen. Språket delar denna beskaffenhet med andra vektorer som måleri, musik, grafik, pantomimer, dans, bildkonst osv. Det är viktigt att dessa medborgare kan känna till och idka utbyte på sina språk även om de tillhör olika språkgrupper, med hänsyn till kulturer och identiteter som utgör en europeisk identitet eller värdering. Kommittén vill lyfta fram den positiva roll som spelas av utbyten och

⁽⁹⁾ KOM(2004) 469.⁽¹⁰⁾ "mindre spridda".⁽¹¹⁾ *Les processus de modernisation dans l'enseignement des langues pour adultes*, avhandling skriven av Judith Barna, Université Charles de Gaulle – Lille 3, Frankrike, 2005.⁽¹²⁾ Yttrande från det regionala ekonomiska och sociala rådet i Aquitaine, Frankrike, på temat språk och kulturer i Aquitaine, antaget vid dess plenarsession den 14 december 2005 med Sèrgi Javaloyes som föredragande.⁽¹³⁾ Slutsatser från rådet om en europeisk indikator för språkkunskaper (EUT 2006/C 172/01).

vänortsverksamheter som Regionkommittén⁽¹⁴⁾ hänvisar till och understryker att efterfrågan är lika viktig som utbudet när det gäller språkinläring, oberoende av vilken strategi som följs. Motivationen till att lära sig språk måste också sökas på annat håll än genom nyttoargument (ekonomi och sysselsättning).

- g) Behoven när det gäller europeisk sammanhållning och identitet berör inte bara handeln och identitetsfrågor. Det finns även reella behov av att förstå varandra bland människor som kommer från olika geografiska platser, sociala sammanhang eller kulturella bakgrunder, där utvecklingen ibland har gått åt samma håll och ibland åt olika. Det finns ingen studie om återverkningarna av att beakta även små faktorer som kan visa sig vara viktiga på lång sikt. Utbudet och efterfrågan av språkundervisning måste nämligen ses i ett tidsperspektiv av många år och generationer.

Generellt sett återger meddelandet inte hur åtagandena skall genomföras tidsmässigt med hänsyn till det förgångna, framtiden på kort sikt, framtiden på medellång sikt och åtaganden inför kommande generationer.

Detta berör humanitära och kulturella frågor samt frågor i anslutning till asyl och invandring, de lokala och regionala myndigheternas behov och roll i sammanhanget samt samhällsliga och yrkesmässiga aspekter. Arbetsmarknadens parter (Unice, CEEP, Europeiska fackliga samorganisationen) och medborgarorganisationer på området för mänskliga, sociala och kulturella rättigheter samt forskare och myndigheter bör kunna rådfrågas på lika grunder, det vill säga genomföra en strategi som fastslagits tillsammans med dem och av dem och inte en strategi som tillämpas utan dem. Detta vore det bästa sättet att försäkra sig om ett deltagande på bred bas, vilket är nödvändigt för att de ambitiösa målen skall kunna uppnås. Genomförandet av och framgången för rådets strategi "1+2"⁽¹⁵⁾ kräver resurser som överstiger den institutionella ramen och fordrar att ett så stort antal medborgare och invånare i EU som möjligt deltar och känner sig berörda och delaktiga.

Kommittén ställer sig bakom handlingsramen för undervisning och inläring av språk samt konstaterar att framgången av denna beror på om de främst berörda kan delta, det vill säga undervisningspersonalen själv å ena sidan och studerandena å den andra.

Innan nya åtgärder vidtas bör kommissionen och rådet även förankra sin strategi genom att sprida kunskap bland allmänheten och bland unga om varför man gått in för denna unika språkmångfald i stället för att uppmuntra användandet av ett enda gemensamt språk, oberoende om det vore ett levande språk eller ett språk som inte längre talas, ett modernt språk eller ett konstgjort språk.

De djupliggande orsakerna kan kort och schematiskt sammanfattas som följer:

⁽¹⁴⁾ Ovannämnda yttrande, CdR 33/2006.

⁽¹⁵⁾ Ett modersmål och två levande språk, *Europeiska rådets möte i Barcelona den 15–16 mars 2002*: Ordförandeskapets slutsatser del I, 43.

— Att uppmuntra bruket och spridningen av ett enda levande språk i ledarställning skulle ge landet där det talas orättvisa ekonomiska fördelar och kan leda till att de kulturella rättigheterna och kulturarvet inskränks.

— Att lära sig och sprida ett europeiskt språk som konstruerats genom forskning på ett konstgjort sätt, till exempel *esperanto*, skulle kosta mindre (undervisningsperiodens längd och omställning av det befintliga språket)⁽¹⁶⁾ än ett existerande levande språk, men de politiska och kulturella kriterier som har rått i EU har inte varit gynnsamma fram till detta århundrade⁽¹⁷⁾.

— Under tiden behöver spridningen av de språk som man känner till och talar inom det europeiska geografiska och politiska området förstärkas genom *en ökning av antalet personer som talar dessa språk*.

Därför rekommenderar kommittén att nuvarande generation av unga vuxna och unga i högre grad skall beaktas i riktlinjerna med hänsyn till livslångt lärande och till deras kulturella rättigheter då kommissionens programperiod inleds.

Unga skall uppmärksammas på moderna kommunikationsyrken på en mångspråkig eller flerspråkig bas⁽¹⁸⁾ och uppmuntras att välja ett sådant yrke. Yrken som kräver djupgående yrkeskunskaper i språk (lingvister, tolkar, översättare och språklärare) bör tillmätas större betydelse, vilket vore ett första steg mot erkänsla för deras roll i samhället och samtidigt engagera dem som behärskar språk.

⁽¹⁶⁾ *L'enseignement des langues étrangères comme politique publique* [Undervisning i främmande språk som offentlig politik], François GRIN, 2005.

⁽¹⁷⁾ François Grin konstaterar i ovan nämnda bok från 2005 (not 59 och 84) att man glömt att ett stort antal länder på NF:s (Nationernas förbund) tid stödde *esperanto* som internationellt språk eller att UNESCO:s plenarförsamling 1954 och 1985 antog resolutioner till förmån för *esperanto*. Ärendet hade i september 1922 blockerats av Frankrike "som hade förbjudit undervisningen och förespråkandet av *esperanto* som en farlig spridare av internationalism och som en konkurrent till franska språket i världen". Man kunde också citera den installationsföreläsning som Umberto Eco höll då han valdes till professor i Europafrågor vid Collège de France i Paris 1992, "Jakten på ett perfekt språk i den europeiska historien och kulturen". Kommittén konstaterar i detta sammanhanget att antika språk som inte längre talas successivt har försvunnit från undervisningen. Men innan det blev aktuellt att avgöra vilket *lingua franca* (gemensamt språk) som eventuellt skulle lämpa sig bäst i Europa i dag, innehöll de antika språken frön till bättre förståelse mellan européer eftersom de är källan till ett stort antal europeiska språk (uppdelade mellan den indoeuropeiska gruppen och den finsk-ugriska gruppen). De som behärskar de antika språken kan snabbt lära sig andra språk.

⁽¹⁸⁾ Det finns flera definitioner på flerspråkighet och mångspråkighet. Vissa anser att flerspråkighet är den individuella förmågan att tala flera språk och mångspråkighet den sociala miljö på ett geografiskt område där flera språk talas (Europeiska konferensen för flerspråkighet 2005). För andra är betydelsen den omkastade (François Grin 2005). För kommissionen täcker mångspråkighet de två aspekterna, både individ och omgivning.

Inlärning i ett tidigt skede i den form som kommissionen förespråkar förutsätter lämpliga medel och utbildad personal – vilket kommissionen inte har övervägt – men också föräldrarnas engagemang i utbudet, det vill säga diversifiering i valet av språk.

Kommittén är likaledes medveten om familjens roll som uppmuntran när det gäller att underlätta språkinlärning i ett tidigt skede, och understryker det kulturella tillskott som finns i familjer med olika kulturbakgrund, till exempel då föräldrarna härstammar från två olika länder. Dessa familjer bär vanligen på en kultur av öppenhet och tolerans som spänner över flera generationer, vilket har påvisats i flera europeiska och kanadensiska studier.

- h) I fråga om kapitlet om översättare och tolkar understryker kommittén att behoven inte bara är institutionella eller yrkesmässiga och ekonomiska, och att även andra berörda parter måste höras. De sociala och kulturella behoven bör uppmärksammas eftersom de är sammankopplade med såväl grundläggande mänskliga rättigheter som med genomförandet av inre marknaden.

Då man till exempel ständigt får höra att behoven av översättning och tolkning inte kan tillgodoses antingen på grund av brist på tolkar och översättare eller på grund av ekonomiska orsaker, vill kommittén stämma till eftertanke om EU-ländernas ansvar: ett alltför lågt antal utbildade, ett större spridning på olika språk, kostnader för utbildning, löner och status. Kommittén hänvisar till alla ovan nämnda aspekter och vill tillägga att detta inte är den enda sektor som saknar tillgängliga yrkeskunniga och att det demografiska underskottet inte kan användas som argument för alla brister. Balansen mellan utbud och efterfrågan i denna nisch av arbetsmarknaden har inte övervägts i ett tillräckligt tidigt skede av det europeiska bygget och de upprepade utvidgningarna samt av globaliseringen av handeln. Detta borde ha gett möjligheter att dra slutsatser av tidigare erfarenheter.

Bryssel den 26 oktober 2006

Sammanfattningsvis rekommenderar kommittén att medlemsstaterna aktivt bidrar till att organisera sig bättre i framtiden på detta område och ger sitt stöd till kommissionen i denna fråga.

4.2 Slutligen önskar kommittén att kommissionen organiserar de kunskaper den har eller kunde ha i fråga om uppföljning av tidigare språkpolitik i medlemsstaterna i syfte att kunna bedöma de åtgärder som kommissionen ålägger medlemsstaterna.

4.3 Kommittén noterar kommissionens ansträngningar och godkänner den nydanande intentionen, stöder språklig mångfald som spridare av mångfald och kulturell, social och politisk pluralism, samt är medveten om riskerna för motsatt effekt om antalet språk begränsas ytterligare på institutionell nivå. Kommittén förväntar sig att kommissionen i det kommande meddelandet i frågan rådgör i högre grad med det civila samhället.

4.4 Kommittén godkänner kommissionens initiativ att intensifiera stödet till forskning vid universiteten om högskoleundervisning inom ramen för det sjunde ramprogrammet för forskning och rekommenderar att man inte endast bygger på högskolestudier utan även på verksamhet inom det aktiva nätverket av sammanslutningar på området ⁽¹⁹⁾.

I bilagan till föreliggande yttrande redogör kommittén för arbetena vid den europeiska konferensen för flerspråkighet som anordnades i november 2005 av sammanslutningar inom det organiserade civila samhället ⁽²⁰⁾ och som även ingår i forumet för kulturinstitut ⁽²¹⁾. Konferensen utmynnade i en stadga för mångspråkighet som diskuteras på ASEDIFRES webbplats med målet att överlämna den till europaparlamentariker och företrädare för institutioner. Kommittén understöder och uppmuntrar i egenskap av bro mellan det civila samhället och institutionerna denna typ av initiativ som en erkänt god metod.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁹⁾ Exempelvis Lingua Mon, Casa de les llengües, projektet "Huset för utsatta språk", linguamon@linguamon.cat, föreningsnätverket Babel för frivilliga översättare som arbetar på världsomfattande och regionala sociala forum, eller vidare ASEDIFRES www.europe-avenir.com, en sammanslutning som är medorganisatör i den europeiska konferensen för flerspråkighet i november 2005.

⁽²⁰⁾ Deltagare, resultat och protokoll finns i full version på nämnda webbplats i not 21.

⁽²¹⁾ Medlemmarna i forumet är Alliance française, Svenska Kulturinstitutet, Centret för italienskt språk och kultur, Institutet för Londons universitet i Paris, Instituto Camões, Instituto Cervantes, Institutet finlandais, Goetheinstitutet, ungerska institutet, nederländska institutet <http://www.forumdeslangues.net>.